

Škornjarje. Dne 11. t. m. je umrl tukaj, zadet od kapi, posestnik Anton Kovše, po domače: Vodovnik. Zapustil je ženo in petero odraslih otrok. Bil je zelo marljiv in skrben gospodar, toda sedanja gospodarska kriza tudi njemu ni prizanašala, smrt pa ga je rešila vseh morebitnih gospodarskih hskrb. Naj počiva v miru! Težko prizadeti družini naše priščno sožalje!

Savinjska dolina. Ko stopamo v novo leto, si voščimo vsevprek, da bi bilo srečnejše in veselejše od starega, da bi živeli v slogi in miru. Ko gledamo nazaj v preteklo leto, vidimo, da ni bilo baš rožnato. Kljub temu, da so se izdajali ukrepi, ki bi olajšali težavno stanje našega kmeta, kljub temu, da se je že mnogo govorilo in pisalo o izboljšanju, je kakor v posmeh vsemu temu gospodarska slika našega kmeta še naraščala. Hmelj, ki je skoraj edini in glavni vir dohodkov tukajšnjega prebivalstva, je v ceni strahovito padel. Vrhu tega pa je bila količina pridelka za polovico manjša, kakor v normalnih letih. Mnogo škoda je naredila toča dne 30. maja, ki je divjala po Paški vasi, nekaterih delih braslovške farske ter po Gomilskem. V teh krajih je bil popolnoma uničen hmelj, sadje ter vinogradi in zlasti v Paški vasi. Mnogo srečnejša je bila v tem oziru izrazito sadjarska pokrajina St. Andraž. Tukaj ni udarila ta šiba božja ter je sadno drevje krasno obrodivo. Dasi cena sadju ni bila takšna, kakor bi bilo želeto, so vendar mnogi iztržili lepe denarje, tako da ti posestniki vsaj malo lažje dihaajo. Vinogradi so se pa kakor drugod tudi tukaj slabo izkazali. V ostalem pa je lansko leto mirno poteklo. — Kakor smo ališali, so se na Stefanovo Šentandražani v neki tamkajšnji gostilni skavali in so morali dva o polnoči celo k zdravniku pehtati. Povod za pretep je dala štiripersna deteljica, ki je znana po svojih nasilnih manirah daleč naokrog. Pričakovali bi od takih ljudi, ki so trgali hlače po šolskih klopih, malo več srčne kulture. Dobro bi bilo, da bi se pristojna oblast za take ljudi malo bolj pozanimala ter jim etopila na prste!

Pameča. O ljudskem gibanju velja to: Napredovali smo za 5 duš. Z veseljem moramo zabeležiti, da bratovščina jeruzalemskega osla pri nas nima podružnice. Na cerkvenih vratih višji opomin, ki naj bi veljal za vse. — Naši dijetantje že pripravljajo »Verigov«.

Iz dvornega pevca — menih.

Na jugovzhodni strani mesta Solun je polotok Kalcidike, ki v treh delih sega v morje. Najbolj vzhodni del se imenuje sv. Gora. Ta del je okrog 50 km dolg, od 5 do 10 km širok in se polagoma vzdiguje proti jugu, kjer se ob morju vzdigne do 1935 m. Na tej sv. Gori je še dandanes država pravoslavskih menihov. Tukaj je 20 velikih samostanov, 11 skitov, to je samostanov v pustinji, in okrog 800 celic za puščavnike. Včasih je bilo tukaj okrog 50.000 menihov, pred sto leti jih je bilo še 10.000, dandanes je padlo število na nekaj tisoč. Do leta 1313 so bili menihi združeni s katoliško Cerkvijo.

Na sv. Gori je živel tudi menih Ivan Kukuzel. Zanimiv je tek njegovega življenja, katerega hočem kratko tu opisati. Rojen je bil v 12. stoletju v Draču v Albaniji. V mladosti je prišel kot sirota v dvorno šolo v Carigradu. Ker je bil krasen mladenič ter je imel zelo ne-

žen glas in odlične zmožnosti, je vzbudil nase pozornost cesarja Aleksija Komnena in njegovega dvora. V učenju je nadkrilil vse svoje šolske tovariše in postal je glasoviti dvorni pevec. Mladega Ivana so obsipali s častmi, oboževali so ga radi njegovega angelskega petja in skromnosti. A njegovo srce je navdajala neka tajna otožnost, katere ni mogel pregnati ves lesk in čar dvornega življenja. Trpel je sredi vsega sijaja in laskanja, ker ni imel osebe, kateri bi mogel zaupati svoja srčna čutila. Njegova otožnost se je še pomnožila, ko je izvedel, da ga cesar hoče prisiliti, da bi vzel v zakon neko dvorno gospodično. Misel, da bi radi časnih vžitkov mogel izgubiti mir svojega srca, je plašila Ivana, da je sklenil bežati iz glavnega mesta in se skriti v kaki daljni puščavi.

V istem času, ko je Ivan gojil take misli v svojem srcu, je prišel v Carigrad neki opat s sv. Gore po svojih opravkih. Ivan ga je slučajno videl in velika radost je prevzela njegovo srce. Potožil mu je svoje težave in odkril mu svoje namere. Opat ga je poslušal, odobril je njegove načrte in ga je blagoslovil. Ivan je kmalu nato ob ugodni priliki skrivaj zbežal iz mesta ter je šel v romarski obleki na sv. Goro, kjer se je javil pri samostanskem vratarju. Na vratarjevo vprašanje, kdo da je, odkod in kaj želi, je odgovoril Ivan, da je človek prostega stanu, pastir in da želi postati menih. Ni se torej hotel izdati, da je dvorni pevec iz Carigrada. Mlad si še, je pristavil vratar. Blagor mu, kdor v mladosti vzame na-se jarem Gospodov, je skromno odgovoril Ivan ter je prosil, da bi o tem obvestil opata. Vrtar je naznanil opatu in menihom, da je prišel neznan mladenič, ki želi postati menih in samostanski pastir. Ti so bili vzradoščeni, ker so ravno rabili novega pastirja. Sprejeli so torej Ivana, posvetili so ga v meniha in so mu naročili, da naj na gorskih pašnikih pase samostansko čredo. Ivan je s silnim veseljem sprejel službo, poglobil se je v svojo čredo v globino svetogorskih pustinj — tam je bil kraj za premišljevanje in molitev.

Ko je cesar izvedel, da je pobegnil njegov ljubljeneec, je bil zelo ogorčen. Poslal je v nekatere oddaljene kraje svoje sele, da bi ga poiskali. Seli so bili tudi na sv. Gori v samostanu sv. Atanazija, a ničesar niso izvedeli o pevcu Ivanu.

Ivanu so pa med tem mirno tekli dnevi, tedni in meseci veselja v samotnem gorskem življenju. Pasel je in pel pri svojih ovčicah. Enkrat je gnil svojo čredo visoko v gore, mislil je, da tu ni nobene žive duše. Začel je peti svoje prelepe pesmi, njegov angelski glas je daleč odmeval in zamiral na solnčnih visočinah atoških gor. Dolgo je pel, a ni znal, da ga je v bližnjem skalovju poslušal puščavnik. Pastirjev glas je pretresal njegovo srce in ga je ganil do solz. Dokler je pel, puščavnik ni obrnil od njega svojih oči. In čudom se je čudil, da so celo ovce in koze zadržavale sapo in gledale Ivana, ko so slišale njegovo rajsko petje. Celó obstopile so ga, stale so pred nji min ga gledale s svo-

jimi očmi, ker so bile očarane vsled angelskega petja.

Puščavnik se je skrivaj odpravil v samostan in je obvestil redovnike o lepem in ganljivem petju njihovega pastirja. Opat je pozval Ivana k sebi, da pove, kdo je in kje se je naučil tako lepo peti. Ivan je priznal, da je bivši dvorni pevec iz Carigrada, ki je pobegnil od tam ter je prišel kot romar na sv. Goro. Prosil je, da bi smel še dalje ostati v samostanu in da bi še obdržal svojo službo. Opat mu je začasno vse dovolil, a odpravil se je v Carigrad po navodila k cesarju.

V Carigradu je opat naznanil cesarju, da je prišel na sv. Goro mlad romar, o katerem se je pozneje izkazalo, da je bivši dvorni pevec Ivan. Poprosil je cesarja, da mu odpusti, ker je slavnega pevca nevede sprejel ter ga je posvetil v meniha.

Cesar je odgovoril: Žal mi je za tako izvrstnega pevca, žal mi je za mojega ljubljeneega Ivana. A če je postal menih, se ne da nič spremeniti. Prvo je, da človek reši svojo dušo; naročite mu, da moli za mene in za mojo državo.

Ivan je zdaj brez skrbi, srečno in mirno živel na višinah sv. Gore. Napravil si je puščavniško celico z malo cerkvičico, kjer je šest dni v tednu samotno živel v premišljevanju nebeških resnic, ob nedeljah in praznikih pa je hodil v samostan, kjer je še dalje prelepo pel v zboru samostanskih pevcev. Umrl je svetniške smrti in je pokopan v cerkvičici, katero je sa msezidal. Njegova podoba se še dandanes hrani v samostanu sv. Atanazija.*

Tako se glasi zgodba o Ivanu Kukuzelu. Na njem vidimo, kaj zmore človek močne volje. Carigrad je bilo takrat razuzdano, vživanju in pohoti udano mesto; cesarski dvor ni bil nič boljši. In slavljeni pevec Ivan je živel na tem dvoru. Kljub vsem vabam, kljub vsem zanjkam, kljub temu, da se mu je radi njegovega angelskega glasu na dvoru vse laskalo in ga oboževalo, je ostal čist in nepokvarjen. Njegova volja je bila silna in hodil je po poti resnice, ne meče se za desno in levo.

Srečen je človek s silno in močno voljo. Znano je, da je mlad francoski častnik hodil po sobi sem ter tje in je govoril: »Postati hočem slavni general in francoski maršal.« In res je postal velik general in je umrl kot francoski maršal, ker je bil moč odločne volje. Ljudi take volje potrebujemo. Mladi slovenski, skušaj biti tudi ti take močne volje! Tvoje geslo bodi: Dobro hočem, slabo zametujem. Neki pisatelj pravi: Smo to, kar hočemo biti, ker moč naše volje je tako silna, da moremo vse doseči, kar v resnici želimo. Skušajmo pridobiti si tako odločno voljo! Mladi, v tej volji izpolniti svoje dolžnosti, ki ti jih nalagajo večne postave in postal boš človek, ki boš delal Bogu v čast, človeštvu v prid in sebi v srečo!

Al. Kokelj.

* Pisma o sv. Gori na fonskoj str. 159 itd.

Širite „Slov. gospodarja!“